

AMORTİSMAN VE UYGULAMALARI

1.Amortisman Konusu

213 Sayılı Vergi Usul Kanununda ticari kazancın tespitinde vergilendirilecek gelirler ve bu gelirlerden indirilebilecek giderler sayılmıştır. Amortismanlar da ticari kazancın tespitinde indirebilecek giderler arasında sayılarak önemli bir gider türü niteliği kazanmıştır.

Duran varlığın ekonomik ömrü boyunca gider yazılarak itfa edilmesi muhasebenin dönemsel kavramı gereğinin de yerine getirilmesini sağlamaktadır.

Fiilen kullanılıp kullanılmadığının bir önemi yoktur.

01.01.2004 tarihinden sonra alınanlar 333, 339, 365, 389, 399, 406 ve 418 Seri Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerindeki hükümler çerçevesinde düzenlenmiş olup, amortisman ayırma koşulları, hesaplama yöntemleri ve özellikli durumları adı geçen maddelerde ele alınmıştır.

2-İktisadi Kıymetin Değerinin Belli Bir Tutarı Aşması

İlgili demirbaşların bedeli belli bir tutarın altında ise, bu bedel doğrudan gider kaydedilir.

2019 Yılı Demirbaş ve Amortisman Düzenleme Sınırı: 1.200 TL

2019 yılı Demirbaş ve Amortisman Sınırı **1.200 TL** olarak açıklanmıştır, amortisman sınırı KDV Hariç tutarlar dikkate alınarak uygulanmaktadır. Faydalı ömürleri göz önünde bulundurulmak şartıyla bu sınırın altındaki KDV Hariç tutara sahip olan Demirbaşlar “Gider Sayılan Demirbaşlar” hesabı altında izlenebilmektedir.

3-İşletmede Kullanılma ve Envantere Alınma

VUK 'un gereğince, amortisman süresi iktisadi kıymetin “aktife girdiği” yıldan, yatırımların ise aktifleştirildiği yıl sonuna kadar olan dönemden başlayacaktır.

4-Amortisman Süresi

İktisap edilen kıymetlerin faydalı ömürlerine göre amortisman sürelerini hesaplamada Maliye Bakanlığı tarafından belirlenen 333, 339, 365, 389, 399, 406, 418, 439 ve 458 Sıra No.lu VUK Genel Tebliğinde belirtilmiştir.

5-Kullanım Süresinin Bir Yılı Aşması

Kullanım süresi bir yılı aşan iktisadi kıymetler için amortisman uygulanabilecek ve kullanım süresi bir yılı aşmayan iktisadi kıymetlerin bedelleri doğrudan gider kaydedilecektir.

Taşıt Lastiklerinde Amortisman Mevzuu;

339 Sıra Numaralı VUK Genel Tebliği'nin ekinde yer alan amortisman oranları tablosunun 3.72 bölümünde “*Otomobil, kamyon, minibüs, midibüs, yük arabaları, özel amaçlı olarak kullanılan araçlar ve benzeri araçlara ait lastikler (Yeni satın alınan araçlarda hazır olanlar hariç)* olarak tanımlanmış ve faydalı ömürleri 2 yıl, amortisman oranı da doğal olarak %50 olarak belirlenmiştir.

Taşıt Lastiklerinde Amortisman Mevzuu;

Bu ayırım 345 Sıra Numaralı VUK Genel Tebliği'nin "*I-Ticari Amaçla Kullanılan Araçlar İçin İktisap Edilen Lastiklerin Faydalı Ömürleri*" başlıklı bölümünde, **ticari amaçla kullanılan araçlar (faaliyet konusu yük ve insan taşımacılığı)** için iktisap edilen lastiklerin, faaliyet gösterilen sektörün çalışma şartları gereği tahsis edildiği hizmette kullanılmaya hazır hale geldiği tarih itibariyle **faydalı ömrünün bir yıldan az olması halinde** amortismanına tabi tutulması mümkün olmayacağından kayıtlara doğrudan gider olarak intikal ettirilebileceğinin mümkün olduğu hükmü ile yapılmıştır.

6-Arsa Ve Arazide Amortisman

VUK 'un 314. maddesine göre, boş arazi ve arsalar amortismanına tabi değildir.

Ancak, tarım işletmelerinde gerçekleştirilen meyvelik, fındıklık, zeytinlik ve güllükler, incir bahçeleri ve bağlar gibi tarım tesisleri ile, işletmede inşa edilmiş olan her nevi yollar ve haklar amortismanına tabi tutulur.

7-Amortisman Yöntemleri

VUK'da her yıl ayrılacak amortisman tutarının hesaplanmasına ilişkin iki yöntem bulunmaktadır. Bunlar;

1-Normal Amortisman Yöntemi

2-Azalan Bakiyeler Yöntemidir

7-1-Normal Amortisman Yöntemi

Amortisman oranı, varlığın KDV hariç satın alma bedelinin ekonomik ömrüne bölünmesiyle bulunur. Bulunan amortisman oranı duran varlığın KDV hariç satın alma bedeli ile çarpılarak varlığın ekonomik ömrü süresince her yıl eşit olarak ayrılacak amortisman tutarı hesaplanır.

7-1-Normal Amortisman Yöntemi

Normal Amortisman Örnek 1 :

10.000 TL tutarında faydalı ömrü 5 yıl olan bir demirbaş satın alarak aktifine kaydetmiş ve amortisman hesaplaması için Normal Amortisman yöntemini seçmiştir.

Yıl	Amortisman Oranının Uygulanacağı Değer (TL)	Amortisman Oranı (%)	Dönem Amortisman Tutarı (TL)	Birikmiş Amortisman Tutarı (TL)
1.Yıl	10.000	20	2.000,00	2.000,00
2.Yıl	10.000	20	2.000,00	4.000,00
3.Yıl	10.000	20	2.000,00	6.000,00
4.Yıl	10.000	20	2.000,00	8.000,00
5.Yıl	10.000	20	2.000,00	10.000,00

Görüldüğü üzere, iktisadi kıymetin değeri olan 10.000 TL'den her yıl %20 oranında 2.000 TL amortisman ayrılmakta ve beşinci yıl iktisadi kıymetin değerinin tamamı yok edilmiş olmaktadır.

7-2-Azalan Bakiyeler Usulü Yöntemi

Bilanço esasına göre defter tutan mükelleflerden dileyenler, amortismanına tabi iktisadi değerlerini, azalan bakiyeler üzerinden amortisman usulü ile yok edebilirler. Bu usulün tatbikinde;

1. Her yıl, üzerinden amortisman hesaplanacak değer, evvelce ayrılmış olan amortismanlar toplamının tenzili suretiyle tespit olunur,
2. Bu usulde uygulanacak amortisman oranı % 50'yi geçmemek üzere normal amortisman oranının iki katıdır,
3. Amortisman süreleri normal amortisman sürelerine göre dikkate alınır, iktisadi kıymetin faydalı ömrü kadardır. Amortisman süresinin son yılında kalan net değer direkt gider yazılarak amorti edilir.

Azalan Bakiyeler Yöntemiyle Amortisman Örnek 1 :

10.000 TL'ye tutarında faydalı ömrü 5 yıl olan bir demirbaş satın alarak aktifine kaydetmiş ve amortisman hesaplaması için Azalan Bakiyeler yöntemini seçmiştir.

Azalan Bakiyeler Amortisman Oranı: $\%20 * 2 = \%40$

Yıl	Amortisman Oranının Uygulanacağı Değer (TL)	Amortisman Oranı (%)	Dönem Amortisman Tutarı (TL)
1.Yıl	10.000	40	4.000,00
2.Yıl	6.000	40	2.400,00
3.Yıl	3.600	40	1.440,00
4.Yıl	2.160	40	864,00
5.Yıl	1.296	Kalan	1.296,00

Bu usulde amortisman süresi normal amortisman nispetlerine göre hesaplanır. Bu sürenin son yılına devreden bakiye değer, o yıl tamamen yok edilir.

8-Kıst Amortisman Uygulaması

Faaliyetleri kısmen veya tamamen binek otomobillerinin kiralanması veya çeşitli şekillerde işletilmesi olanların bu amaçla kullandıkları binek otomobilleri hariç olmak üzere, işletmelere ait binek otomobillerinin aktife girdiği hesap dönemi için **ay kesri tam ay sayılmak suretiyle** kalan ay süresi kadar amortisman ayrılır. Amortisman ayrılmayan süreye isabet eden bakiye değer, itfa süresinin son yılında tamamen yok edilir.”

Bu hükme göre kıst amortisman uygulaması yalnızca işletmelerin aktifinde kayıtlı binek otomobillerine münhasır olup binek otomobilleri dışında kalan amortisman tabi diğer kıymetler için aktife alındıkları yılda tam amortisman ayrılacaktır.

Kıst Amortisman Uygulama Örnek 1 :

Reklamcılık faaliyeti ile iştirak eden firma 2019 Ağustos ayında "B" marka 80.000,00 TL bedelli binek araç iktisap etmiştir.(Amortisman süresi 5 yıldır ve normal amortisman usulü tercih edilmiştir.)

CİNSİ	AKTİFE GİRİŞ		Amortisman Oranı	2019
	Tarihi	Değeri		Amortisman
"B" marka binek otomobil	15.08.2019	80.000,00	20%	6.666,66

Yıllık amortisman tutarı : $80.000 \times \%20 = 16.000$ TL

5 aylık amortisman tutarı : $16.000 \times 5/12 = 6.666,66$ TL

Bu yıla isabet eden ancak kıst amortisman uygulaması nedeniyle sabit kıymetin aktife alındığı dönemde ayrılamayan 7 aylık amortisman tutarı son yılda ayrılacak amortisman tutarına ilave edilerek itfa edilecektir.

9-Amortisman Uygulamasının Başlangıcı

Amortisman uygulaması iktisadi kıymetlerin aktife girdiği yıldan başlar.

- Alındığı gibi kullanılacak iktisadi kıymetlerin yurt içinde alınanları, teslim alındığı dönemden başlayarak amortismanına konu olmalıdır.
- İthal edilen iktisadi kıymetler, gümrükten çekilip işletmeye girdikleri dönemden itibaren amortismanına konu olmalıdır.
- Alındıktan sonra montajı gereken iktisadi kıymetlerde; montaj işlemi tamamlandıktan sonra iktisadi kıymetin kullanılabilir duruma geldikten sonra amortisman uygulanabilir.
- İşletmede imal ya da inşa edilen iktisadi kıymetlerde de imal ya da inşa tamamlandıktan, kullanılabilir duruma geldikten sonra amortisman uygulanabilir.

10.Amortisman Ayırma Yöntemini Seçme ve Değiştirme

Mükellefler, iktisadi kıymetlerinin amortisman usulünü seçmekte serbesttir. İktisadi ve teknik bakımdan bütünlük teşkil eden değerler için normal ya da azalan bakiyeler usullerinden biri seçilmelidir.

Azalan bakiyeler usulünü seçen mükellef, normal amortisman yöntemine geçebilir. Mükellef, azalan bakiyeler usulüne göre itfa edilmemiş kısmı, bakiye amortisman süresine bölmek suretiyle itfa edecektir. Bir iktisadi kıymet üzerinden normal amortisman yöntemi uygulanıyorsa, bu yöntemden vazgeçilemez.

10-İşletmelerde Hurdaya Ayrılacak Amortismanına Tabi İktisadi Kıymetlere İlişkin Muhasebe Kayıtları ve Hurda Olarak Satışının Vergisel Sonuçları

İşletmelerde kullanılma olanağı kalmayan ve hurdaya ayrılmasına karar verilen Amortismanına Tabi İktisadi kıymetleri ayrı bir hesapta takip etmek gerekmektedir.

ÖRNEK;

İşletme, 2015 yılında 5.000-TL + 900-TL KDV ödeyerek satın almış ve aktife almış olduğu bir Demirbaşın kullanım süresi dolmuş olması nedeniyle 31.01.2019 tarihinde hurdaya ayırmaya karar vermiştir. Demirbaşın Amortisman Oranı %20 olup, tamamı itfa edilmiştir. Bu karar üzerine yapılacak yevmiye kaydı aşağıdaki gibi olacaktır.

ÖRNEK 1 –

31.01.2019		
294- Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar	5.000	
255-Demirbaşlar		5.000
31.01.2019		
257- Birikmiş Amortismanlar	5.000	
299- Birikmiş Amortismanlar		5.000
/		

KDV Yönünden Değerlendirsek;

1-Katma Değer Vergisi Kanununun; 17/4-g maddesinde, hurda metal teslimlerinin KDV den istisna olduğu belirtilmiştir. 294 “Elden ıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar” hesabına alınarak hurdaya ayrılan Amortisman Tabi İktisadi kıymetlerin teslimi, KDV Kanununun 17/4-g maddesi uyarınca KDV den istisna bulunduğundan, bu teslimle ilişkin olarak düzenlenen faturada KDV hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır.

2-Ancak, Amortisman Tabi İktisadi kıymetler hurda olarak satıldığından ve satış işlemi KDV'den istisna olduğu için KDV Kanununun 30/a maddesi gereğince Amortisman Tabi İktisadi kıymetlerin alışı sırasında yüklenilen katma değer vergisi indirim konusu yapılamamaktadır.

3-Bu nedenle ATİK alışında ödenen ve ilgili dönemde indirim konusu yapılan **KDV oranının satılan hurda bedeline uygulanmak suretiyle** bulunacak tutar, indirilemeyecek KDV haline dönüştüğü satış tarihindeki vergilendirme dönemine ait 1 No.lu KDV Beyannamesinin “Daha nce İndirim Konusu Yapılan KDV'nin İlavesi” satırına dahil edilmek suretiyle indirim hesaplarından çıkarılması gerekmektedir.

ÖRNEK 2 –

Hurdaya ayrılan Demirbaşın 500-TL bedelle 21.08.2017 tarihinde hurda olarak satışı gerçekleşmiştir.

15.08.2019	
100-Kasa	500
299- Birikmiş Amortismanlar	5.000
294- Elden Çıkarılacak Stoklar ve Maddi Duran Varlıklar	5.000
679- Olağandışı Gelir ve Karlar	500

Bu satıŖa isabet eden KDV ($500 \cdot 18 =$) 90-TL indirimlerden çıkarılarak ilave edilecek KDV olarak beyan edilecek, ancak bu tutar aynı zamanda aŖağıdaki yevmiye kaydıyla gider olarak kayıtlara yansıtılacaktır.

15.09.2019

689- DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	90
391- HESAPLANAN KDV	90
04-İlave Edilecek KDV ($500 \cdot \%18 =$)	90

— / —

Yevmiye kaydında görüleceği üzere KDV istisnası kapsamında hurda olarak satılan demirbaşa ilişkin yüklenilen KDV'nin tamamı değil sadece satışa isabet eden kısmı indirimlerden çıkarılarak "Daha Önce İndirim Konusu Yapılan KDV'nin İlavesi" olarak beyan edilecektir.

**DİNLEDİĞİNİZ
İÇİN TEŞEKKÜR EDERİZ**